

İŞSİZLİĞİN GÖZÜKMEYEN YANI

Aydınlık Gazetesi, 27 Eylül 2016

Yıldırım Koç

Türkiye İstatistik Kurumu her ay Türkiye’de işsizliğe ilişkin bazı veriler yayımlıyor. İşsizleri, çalışma yetenek ve niyetinde olan ve aktif olarak iş arayan kişiler olarak tanımlarsanız, bu veriler büyük ölçüde doğru. Ancak Türkiye’de çok sayıda kişi, çalışma yeteneğine ve niyetine sahip olmasına karşın, aktif olarak iş aramadığı için “işsiz” sayılmıyor. Bunlar da dikkate alındığında işsizlerin sayısı 6 milyona yaklaşıyor.

Türkiye’de ekonomik kriz derinleşiyor, ancak işsizlerin sayısında çok ciddi bir artış yok. Hükümetin uyguladığı bazı politikalar, yukarıdaki tanımlar kapsamında işsiz sayılanların sayısının önemli ölçüde artmasını önüyor.

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİSİ SAYISI ARTTI

Liselerde eğitim 2005 yılında üç yıldan dört yıla çıkarıldı. Eğitim süresinin bir yıl uzatılması, lise öğrencilerinin işgücü piyasasına bir yıl geç katılması anlamına geliyor. İşsizliğin beklendiği kadar artmamasının bir nedeni, işgücü piyasasına girişte bu nedenle meydana gelen gecikmedir.

Esas önemli gelişme, üniversitelerdeki öğrenci sayısının artırılması oldu.

AKP iktidara geldiğinde Türkiye’de 1,9 milyon üniversite öğrencisi vardı. Günümüzde üniversite öğrencilerinin sayısı yaklaşık 5,5 milyon.

Türkiye’de TÜİK verilerine göre işsiz sayısı 3 milyonun biraz üzerinde. Eğer AKP iktidarları döneminde yeni üniversite açılmasa ve/veya üniversitelerin kontenjanları artırılmasa, 3,6 milyon genç daha işgücü piyasasına girmiş olacaktı. Bu gençler için iş olanağı yaratılmadığından, bu insanlar işsizliğe mahkum edilecekti.

AKP, üniversite sayısını ve üniversitelerin öğrenci kontenjanlarını artırarak, işsizliğin artmasını dizginledi. Ayrıca aileler, çocukları üniversite mezunu olduğunda hayatlarının kurtulacağı hayaline kapıldı ve AKP’yi destekledi.

EKSİK İSTİHDAM ARTTI

Bir ülkenin en büyük değeri, yetişkin ve üretken insangücüdür.

Ancak Türkiye’de “eksik istihdam” artıyor ve bu durum TÜİK’in işsizlik verilerine yansımıyor.

“Eksik istihdam”ın iki ana boyutu var.

Birincisi, kısmi süreli çalışma.

Günümüzde haftalık çalışma süresi 45 saat. Eğer bir işçi 30 saatin altında çalışıyorsa, bazı haklardan yararlanamıyor. Bu şekilde kısmi süreli çalışma giderek yaygınlaştırılıyor. Bu şekilde çalışanların bir bölümü, tam zamanlı iş bulamadıklarından bu biçimde çalışmayı kabullenmiş. Bir bölümüyse böyle çalışmayı tercih ediyor.

Eksik istihdamın ikinci biçimi, kişilerin yetenekleri ve eğitimleri ile ilgisiz işlerde çalışmaları.

Yakında neredeyse tüm gençler üniversite mezunu olacak. Peki, bu gençlerin ne kadarı eğitim gördükleri ve yeteneklerinin olduğu işlerde çalışabilecek?

Çok azı.

Büyük çoğunluğu, ailelerinin büyük özverisiyle bitirdikleri üniversitede öğrendiklerini hiçbir zaman kullanmayacak, ne iş bulabilirse orada çalışacak. Ancak bu arada ortalama eğitim süresi en az dört yıl uzadığından işgücüne katılım ertelenmiş, işsizlik verileri düşürülmüş olacak.

Etrafınıza bir bakın! Dolmuş veya otobüs muavinliği, tezgahçılık, büro elemanlığı ve hatta çobanlık yapan üniversite mezunlarına bile rastlayacaksınız.

Bir de mühendis veya iktisatçı olduktan sonra kendisine uygun iş bulamadığı için bunalıma girenler, eve kapananlar var.

TÜİK’in işsizlik rakamları bu ailelerde yaşanan trajedileri yansıtmıyor.

Birçok aile, üniversite mezunu çocuğuna iş bulabilmek için kendisini parçalıyor, çalmadık kapı bırakmıyor. Bulunabilen işler de genellikle ilgisiz alanlarda oluyor.

Eksik istihdamı dikkate almadan yapılan işsizlik analizleri eksiktir, yanıltır.